

İçindekiler

Ön Söz	11
Giriş	19
1) Ohri	19
a) Ohri Gölü Havzası	19
b) Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde Ohri Kalesi ve Kasabası.....	23
c) Günümüzde Kuzey Makedonya Cumhuriyeti ve Ohri.....	31
2) Struga.....	32
a) Osmanlı Devleti'nin Ohri ve Ustruga'yı Fethi.....	37
b) Struga Nüfusunun Etnik ve Dini Dağılımı (1994-2002)	39
I. Bölüm: Struga ve Ohri'de Yaşayanlar.....	41
A) Halk ve Aydınlar.....	43
1. Müedin Hamit: <i>Zahmet çektik ama ağır gelmezdi</i>	45
Ohri'ye Bulgarlar Geldi... / 49	
II. Dünya Savaşı'nda Bulgar Askeri Olduk / 50	
Ohri Nüfusunun Yarısı Kaçmıştır Türkiye'ye... / 54	
Cümle Bela Hoş Bela, Yalnız Bela Güç Bela / 55	
2. Nazif - Nusret Volina: <i>Çalışalım iyiye, koşmayalım kütü yola, hem güürürsen bir kütünlük onu düzlet, sok yola</i>	59
İtalyan Zamanı, Arnavutça Okula Gittim / 60	
İtalyanlar Zamanında Zengin Oldu Kasabamız / 63	
İnsanlar Sıkıntı Yüzünden, Vergiler Yüzünden Göç Ettiler / 68	
Yugoslavya'dan Sonra Hep Sattılar Fabrikaları / 70	
Şeyh Zekeriya, O İdi Bir Adam Dag Gibi / 72	
3. Abdi Muhiddin: <i>Çok yok idi Struga'dan göç Ohri'den olmuştur daba çok</i>	79
Türkçe Okul Okudum, Türk Çocuklarına Öğretmenlik Yaptım / 80	
Nüfus Sayımında Türkler Az Gösterilince, Yücel Teşkilatı Kuruldu / 84	
Struga'daki Türkler Daha Serbestti, Ne ki Biz Ohri'deki Türkler / 86	
Strugalılar Kendini Hakiki Türk Hissederler, Asimile Olmadılar / 88	
Türkçe Radyo'yu Açtırmıştık Struga'da / 91	
4. Muammer Raşit: <i>Yetim evlat şamar yer ve biz burada yetimiz evladım</i>	97
Bulgar Hâkimiyetinde Ohri'deki Türkler Askere Alınıp Türkiye'ye Sevkedilmiş / 98	
Struga Hanları / 100	
Drim'in Suyunu ve Göl Suyunu İçerdik / 102	
Hristiyanlar Senede Bir Defa Yıkanırlardı / 104	
Struga'da Çocuk Oyunları / 105	
1912-1939 Sırp Krallığı Dönemi / 107	
II. Dünya Savaşı'nda Struga / 108	
Tito'nun Kötülükleri / 110	
Struga'dan Göçler / 111	
Makedonya'nın Bağımsızlığı / 115	

5. İsmail Hakkı Ate: *Yitirdik biz ay yıldızı, Türkiye gitti biz yetim kaldık*..... 121
Osmanlı'da Ohri ve Struga'nın Mahalleleri / 122
Yumuşak Milletiz, Kim Ne Derse Tamam Dedik / 129
Türkiye, Bahar Bir Yer Be Evlat / 130
6. Zeyde İslam: *Akrabalarım ne zaman kaçmıştılar Türkiye'ye, biç kalmamıştır dedim sanki Struga'da insan*..... 133
Çocukken Urgan Atlardık, Em De Koçka Oynardık / 136
Rüyamda Gördüm, Hayâtî Dervişî Oldum / 138
Örtler, Âdetler / 140
Kız Görme, Söz, Nişan, Nikâh / 144
7. Şefket Polojani: *Benim idealim değildi para, idealim memleket bizim kalsın* 151
Makedonya'da İlk Müslüman Dış Hekimi / 151
Struga'da Bilmezdiler Nedir Çay? / 155
Yugoslavya Komünistlerinden Gördüklerim / 158
8. Şair Razme Kumbaroski: *Struga'da bristiyanlar ile müslümanlar hep birbirlerine yardım ederlerdi*..... 163
Gölgene Baktım Oradan Aldım Senin Ölçünü / 163
Kaderinde Yoksa Altını Başkası Bulsun / 166
9. Sabri-Neriman Gavaz: *Şimdi Arnavutlar derler ki Struga'da yoktur Türkler* 171
Ana Dilimiz Türkçe / 175
Struga'da Vlahlar ve Çingene[Gurbet]ler / 176
Türkler ile Arnavutlar Arasında Bir Problem Var mı? / 180
Bir Türk Veremez Ders Makedonlara / 182
10. Nagihan Volina: *Ohri'de kolaydır Türklüğü yaşatmak, Struga'da çok daha zordur* 187
Birleştirilmiş Sınıf Problemi / 188
Makedonya'da Azınlığiz... Sandalyede Oturan Yalnız Kendisi için Düşünür / 192
11. Linda Şeh: *Gitmeyi düşünmüyoruz ama Türkiye'yi hep burada hissetmek istiyoruz* 197
Struga'da Türkçenin Yaşam Mücadelesi... / 198
Politika İnsanları Bölüyor. Ötekileştirilen Türkler / 200
Tekke Hem Millî Hem Dinî Kimliği Koruma Yeri / 202
Erkân, Usul ve Adab Öğrenilir, Gönülden Gelen Öğrenilmez / 207
Dost Olmak Ne Demek Gösterdiniz / 208
Röportaja Ek / 211
12. Kuytım Ali Yaşar: *Türk turistler Sv. Naum'u görünce burası cennet diyorlar* 215
Her İki Gölü Aynı Yerden Seyretmek / 217
Herkesle Geçiniyoruz, Bir Sıkıntı Yok / 219
13. Arsım Osmani: *Biz aynı insanlarız, günlümde Osmanlı medeniyetinden izler kalmış* 223
Ben Seni Amerika'ya Kalasın Diye Göndermedim, Geri Dön / 224
Toplumlar Arasında Bir İzolasyon Var / 226

14. Mert Şeh: <i>Makedonlar Arnavutçayı öğrenemezler. Türkçeyi de yavaş, zor öğrenirler</i>	231
Pir Mehmed Hayâtî'den Geliyor Soyumuz / 231	
Arkadaşlık Duygusallığı İfade Ediyor Benim İçin / 234	
B) Ohri Hayâtî Asitanesi ve Struga Tekkesi Röpörtajları	239
1. Şehana (Valide Sultan) Hidayet Şeh: <i>Kayınvalidem, Pir Hayâtî'yi rüyasında görünce anca kabul etti beni</i>	247
Pir Hayâtî Manada Koymuştur, Benim Adımı Hidayet / 248	
Şerafet Hanım Aşure İle Bitirirdi Muharrem Matemini / 253	
2. Şeyh Mustafa'nın Kızı Sevinç Bauta: <i>Günülden vermek önemli, Allah görür senin günlünü</i>	257
Tekkedeki Hizmetlerim / 258	
Dedem Şeyh Zekeriya Efendi / 260	
Çok Hürmet Saygı Yapacaksın, Fena Söz Çıkarmayacaksın / 262	
Annem Derdi ki Kızım Misafir Günlünü Bozmayacaksın / 264	
3. Şeyhzâde Erol Şeh: <i>Sırp zamanında Ali Paşa Camii'ne kadar tüm camilerin minarelerini yıkmışlar. Ama tekkenin yıkamamışlar</i>	267
Hız Pir Muhammed Hayâtî, Horasan'dan Gelmiş / 267	
Derviş Olmak ve Zikirullah / 270	
II. Dünya Savaşı'na Kadar Ohri Asitânesi / 272	
Sosyalizm Zamanında Hep Şüphe İle Bakılırdı Bize / 274	
4. Struga Tekkesi Şeyhi İlhan Efendi: <i>Devlet memuru olmak için komonist olmak zorundaydınız</i>	279
Mahalleimizin Hristiyan Makedon Komşuları Türkçeyi Çok Güzel Biliyorlardı / 279	
Ohri'de 34 Camiden 11 Tanesi Kalmış / 280	
Saraybosna'daki Eğitim Hayatım / 282	
Struga Halvetî-Hayâtî Hasan Baba Tekkesi / 285	
Tekkede Uygulanan Zikir ve Usuller / 291	
Hız. Ali Muhabbeti / 296	
5. Halil İmami: <i>Struga'da biz aile olarak Halveti tarikatına bağtımışık</i>	303
Tekkemizdeki Usuller / 304	
Her Ne Olur, İmtihan Herkes İçin / 307	
C) Siyasiler ve Bürokratlar	309
1. TDP Struga Şube Başkanı Süreyya Sami: <i>Milletin ağırına gelir, tarihine kimse dokunursa</i>	311
Türk Demokratik Birliği'ni Kurduk / 312	
Struga'da En Zor Dönem Komünizm İdi / 314	
Makedonca, Arnavutça ve Türkçeyi Burda Yalnız Türkler Bilir / 317	
2. Mimar Tanja Paskali Buntasheska: <i>Bütün Ohri'nin mimarisi aslında Osmanlı'nın etkisi altındadır</i>	321
Her Dönemin Kendine Özgü Bir Mimarisi Vardır / 322	
Her Caminin Altında Bir Kilise Var! / 327	
Struga'daki Mustafa Çelebi Camii'nin Korunması / 328	
Ohri'de Yirmi Eser, Struga'da İse Sadece Üç Eser Koruma Altındadır / 334	

3. Ohri Milletvekili Tomislav Tuntev: *Bizim tarih kitaplarında Osmanlıların işgalci gösterilmesini doğru bulmuyorum* 339
 Beni Asıl İlgilendiren Geçmişteki Değerlerin Şimdi Kaybedilmesi / 340
 Sveti Kliment Neden Önemli? / 341
 Biz Osmanlıları Tam Bir Devlet, İyi Bir Devlet Olarak Görüyoruz / 347
4. Struga Belediye Başkanı Ziadin Sela: *Biz Türkiye'yi büyük bir dost olarak görüyoruz*..... 353
 Struga'da İlk Arnavut belediye başkanı 2005'te Seçildi / 355
 Makedonlar Bütün Çalışma Yerlerini, Sadece Kendilerine Ait Görüyorlar, Ama Belediyeye Gelinece Onlar Azınlık Oluyorlar / 359
 Menduh Taçi, Arnavut Demokratik Partisi Genel Başkanlığından Çekilsin / 360
 Hedefim 2018 Yılında Partimin Başına Geçmek / 362

II. Bölüm: Göç Edenler ve Gurbettekiler 367

1. Belkis Korça: *Babam Süreyya Efendi, "Kızım göç edeceğiz, bizim yerimiz Türkiye" dedi* 369
 Melamî Şeyhi Hacı Rauf Efendi'nin torunuyum / 370
 Struga'ya Gelin Gittim, Eşim Struga Tekkesi'ni Açan Şeyh Hasan Baba'nın Soyundandır / 373
 Struga'da Birleşik Sınıflarda Türkçe Öğretmeni Olmanın Zorluğu / 378
 Babam Göç Ettiğinde İstasyona Gidemedim, O Yüku Çekemezdim / 383
2. Sami Kabakçı: *Struga Tekkesi'nin hayatta kalan en yaşlı dervişiyim* 389
 Çocukluğumuzda Çok Sormazdık, Dinlerdik Yaşlı Adamları / 390
 Struga'da 1963'te Derviş Oldum, 1975'de ABD'ye Geldik Gurbete / 392
 Hâlâ Rüyalarımı Ohri Gölü'nde Görürüm / 394
3. Vedat Saraçoğlu: *Makedonlar'a derim, Osmanlı olmasa, bugün siz ne Makedon idiniz ne bristiyan idiniz. Osmanlı kurtardı sizi*..... 399
 Baba Tarafım Osmanlı Zamanında Asker Sülalesi / 400
 Ohri'de Hacı Kasım Camii'ni 1951'de Yıkttılar / 404
 Ohri'de Herkes Kendine Türk Dermiş. Şimdi Siyasetten Dolayı Bazıları Arnavut Oldu / 406
 Ohri'nin Eski Mahalleleri / 408
 Yücel Hareketinde Ohri'den de İnsanlar Vardı / 411
 Sosyalist Yugoslavya'da Türkler / 412
 Bağımsızlığı Yugoslavya'dan Almışlar, Osmanlı Karşısı Türkü Söylüyorlar / 414
4. Kemal Akar: *Biz Türkiye'de yaşıyor olmaktan dolayı Rumeli'deki insanlardan on kat daha özgür, daha zenginiz*..... 419
 Struga Tekkesi'ni Her Cuma Babam ve Kız Kardeşlerimle Temizlerdik / 424
 1956'da Hiçbir Şeysiz Türkiye'ye Göç Ettik / 425
 Rumeli Âdetinde Erkek Çocuk Anne Babayı Bırakmaz / 429
 1980 İhtilali ve Zor Yıllarım / 431
 Önemli Olan Haklı Olabilmenin Yanında Haklı Kalabilmektir / 434
 Göç Ettikten 56 Yıl Sonra İlk Kez Struga'dayım / 439
 Rumeli'den Gelen İnsanlar Hep Muhacir Muamelesi Görmüş / 446
5. Dr. Emir Volina: *Türkçeyi nereden öğrendin, Balkanlar'da bâlen Türkler yaşıyor mu? Beni en çok sınırlendiren sorular* 451
 Makedonya Türklerinin Sorunları / 454
 Askerî Doktorum Ama Makedonya'da İşe Başlatılmadım / 456

6. Cemal Akar: <i>Göç etmek, bildiğiniz ortamdaki her şeyinizi terk etmek demek</i> 461	
İnsanlar Geçmişe Dönük Hikâyelerin Olumsuz Taraflarını Çok Anlatmazlar / 462	
Makedonya İle Bağlantımız Anneannemle Süzerdi / 464	
Çocukken Rumeli'den Gelenlere Uzak Hissediyordum Kendimi / 468	
7. Gökhan Akar: <i>Rumelililer naiif, nazık bir toplum ama ön planda Rumelili kimliğiyle dolaşmıyorlar</i> 473	
Kuzenlerim Struga'ya Döndüklerinde Arkalarından Hüngür Hüngür Ağladım / 475	
4-8 Yaş Arası Hayatım Mahkemelerde Geçti / 477	
Geneli Konuşursak Hiçbir Türk Doğduğu Yerde Ölmüyor / 479	
Rumelililer Kültürüne Bağlı Ama Sessiz Bir Toplum / 483	
Son Söz	487
Sözlük	509
Dizin	513